Raport: Eesti riigi toetus ettevõtete teadus- ja arendustegevusele on kordades madalam kui OECD keskmine

3 aastat tagasi - 07.06.2023 Autor: AM

Foto: Gerd Altmann, Pixabay

Eesti majanduse konkurentsivõime suurendamiseks ja kestlikuks arenguks tuleb senisest enam panustada rohetehnoloogiate arendamisse. Murekohaks on, et Eesti riigi tugi teadus- ja arendustegevusele kohalikes ettevõtetes on rahvusvahelises võrdluses napp ja ebastabiilne, selgub eile avaldatud Arenguseire Keskuse raportist "Rohepöörde trendid ja stsenaariumid Eestis".

Arenguseire Keskuse juhataja Tea Danilov sõnas, et Eestil tuleb rohetehnoloogiate arendamisel teha julgeid panuseid, kui soovime, et rohepööre oleks majanduslikult tulus. "Erinevad rohepöördega seotud tehnoloogiad konkureerivad täna omavahel ning paljudes valdkondades ei ole selge, mis saab olema läbimurdeline lahendus. On aga kindel, et tehnoloogiate kiire areng toob suuri muutusi ja uusi majanduslikke võimalusi riikidele, kes nende arendamisse teadlikult ja järjekindlalt investeerivad," ütles Danilov.

Rohetehnoloogia valdkonnas peitub Eesti majanduse jaoks suurim potentsiaal teadus- ja arendustegevuses ning uute toodete väljatöötamises.

Arenguseire Keskuse uuringute juht Uku Varblane tõi välja, et rohetehnoloogiate arendamisel on keskne tähtsus ülikoolidel ja ettevõtlussektoril, sh iduettevõtetel. "Tehnoloogiaarendusega seotud riskide võtmisel on väga tähtis riigi tugi ettevõtetele, kuid Eestis on riigi toetus ettevõtete teadus- ja arendustegevusele üle kolme korra madalam, kui OECD riikide keskmine. Lisaks on toetuse mahud väga palju kõikunud, sõltudes Euroopa Liidu tõukefondide perioodidest ja tingimustest. Ettevõtete teadus- ja arendustegevuse investeeringutest on riigi toetuse osakaal kõikunud 4–11% vahel ning aastane toetussumma on ulatunud 6–7 miljonist eurost 20 miljoni euroni," tõi Varblane näite.

Arenguseire Keskuse uurimistöösse kaasatud eksperdid valisid välja rohepööret enim toetavad tehnoloogiad, kus Eesti võimalused tehnoloogilise arendustegevuse võidujooksus on suurimad.

Näiteks liha alternatiivide tootmisega seotud võimalused seisnevad Eesti jaoks testimise reguleerimises ja testlaborite loomises. Kuna Eesti teadlased omavad liha alternatiivide tootmise seisukohalt olulistes valdkondades maailmatasemel kompetentsi, oleks ekspertide arvates perspektiivne investeerida Eestis ka bioreaktorite tootmisse.

Eksperdid toovad raportis välja, et vesinikul ning selle tootmise ja kasutamise tehnoloogiatel on suur potentsiaal muutuda olulisteks kaubandusartikliteks. Eesti kõrgkoolides tegutseb mitmeid teadusgruppe, mis on keskendunud kütuseelementide ja elektrolüüseritega seotud materjalide arendamisele. Rohevesiniku tootmiseks loovad eeldusi Eesti taristuinvesteeringud päikese- ja tuuleparkide võrkude ja nendega seotud vesiniksalvestuse arendamisse, samuti investeeringud süvasadamatesse ja vesiniku transportimise võimekuse loomisse. Rohelise vesiniku tootmispotentsiaali on Eestis hinnatud 2000–40 000 tonni aastas 2030. aastaks.

Biorafineerimine aitaks asendada naftapõhiseid tooteid biotoormel põhinevatega, lisaks vähendada sõltuvust imporditud fossiilkütustest ning suurendada energiasõltumatust. Puidu biorafineerimisse panustamine võimaldaks konkurentsieelist Skandinaavia ees, kus puidukeemiaga on tegeletud viimased 20 aastat, kuid kasutusel on pigem traditsioonilised tselluloositehased ning investeeringutes on vähem arvestatud sünteetilise bioloogiaga.

Rakutüvede digitaliseeritud arendamine on rakendatav toidutootmises ja meditsiinis ning biotehnoloogiliste protsesside abil saab toota erinevaid materjale, ravimeid, kemikaale, kütuseid ja toitu. Eestis on alustatud rakuvabrikute käivitamist, millel on potentsiaal areneda uueks jätkusuutliku biotööstuse sektoriks. See annaks tulevikus suure panuse Eesti keemiatööstusse.

Arenguseire Keskus toob “Rohepöörde trendid ja stsenaariumid Eestis” raportis välja, et üksnes tehnoloogiate olemasolu ei too siiski kaasa nende kiiret levikut – vaja on ka ühiskonna toetust ja sobilikku tegevuskeskkonda.

- Tegijad
- Uudised

- Lahendused

Pilt

